

TURI TÍMEA

Viasz

Ó, HALTESTŰ IDŐ, GYERMEKKEZEKBŐL KICSUSSZANÓ...

Egy gyertya van, egy gyertyatömb, tömör, mint a téglá, mint a jég, olyan hideg, érintetlen vörösbarba faggyútábla, tetejére apró kanócdarab simul, a kanóc többi része a masszív viaszhenger rabja. Halványzöld gyerekszempár figyel, ahogy egy női kéz hosszú, piros lakktól fénylő körmeikben végződő ujjai felkaparják a viaszba ragadt kanócot. A csöndes félhomályban fényes sercegés, a szelíd tűz a viasztesthez közelít, hogy a kanócot megérintve megszülethessen a gyertyaláng.

Boldog születésnapot, kismadár.

A függőnyt elhúzzák, a zsalukat szélesre tárják, a fény élessége így tompulni látszik. A buksit megpusztilják, a halványzöld tekintet elé zavarón hajló hajszálatokat a fül mögé simítják. Egyél édesem, ezt úgy hívják, hogy torta. Világos tészta, ében krém. Úgy hívják, édesem, csokoládé. Nem baj, ha nem szereted, de ne köpd ki, kismadár, anyádra. Most már mindegy. Az a szirmos izé nem virág, csak marcipán, édesem, meg lehet enni. Nem kell, de tanácsos, hogy nőjél nagyra, és hogy tudd, ez az íz, ez az ünnep. Az evés pedig azt jelenti, hogy a torta tésztáját a szádba teszed, és nem az arcodra kened, édesem, na.

Riadt a halványzöld szempár, dacosan kócos a szőke haj, morzsa mindenütt. Morzsa az asztalon, partedlin és női ruhán, elmázolt barna krém a kerek arcocskán. Furcsa fény tör be az ablakon, ami nem kér belőle, hogy nézzék. Nézik. Ünnepmód forgolódó félidegen tömeg vár a megismerésre, hogy megjegyyezze őket egy gyermek, aki most túlnézve az emberhadon az ablak teljesen érdektelen fényére figyel. Nagy fehér, zavaró fényességre, ami nem engedi kivenni az ablakon túli tárgyakat. Magányos, mindent bekebelezni akaró világosságra, ami egy halványzöld szempár fókuszában addig szűkül össze, oly parányira, mígnem semmihez sem lesz hasonló, semmihez, csak egy apró gyertyalánghoz, melyben elfér, melyben meghúzhatja magát, s mely lángból nem marad más, mint piszkoszűrke, gomolygó füstcsík, ha úgy fújják el, mint magát az ünnepet. Kismadár, köszönj a néniknek, a bácsiknak, köszönd az ajándékot, és töröld meg az arcod, várj, inkább megtörlöm én. Látod, itt ez a szép gyertya, ne kapdoss utána, se a gyufa után, kismadár, ne játssz a tűzzel, édes, ezt a gyertyát most elteszem, várj egy évet, majd akkor újra látod.

Az idő sosem késik, nem siet, az idő pontos, csak az emberek nem mérik magukat hozzá. Az idő haltestű, gyermekekkezezből kicsusszanó, kicsusszanna onnan is, ha egy pillanatra meg lehetne fogni, de az idő tenger, és az emberek úgy élnek benne, mint hal a parton, ó, az idő teste megérinthetetlen, az idő testetlen. Megfoghatatlan, de forma, formát ad az életnek, a világnak, és az ehhez hasonló elbeszélhetetlen dolgoknak. Otthagyja nyomát a bőrön, eltünteti a régi barátokat, kegyetlen ügyes varázsló, és nem ad helyettük mást, mint idegeneket, idegenekké tesz minket is mások számára, ha e mások nem tartják a lépést a lábatlan idő folyásával. Az idő fölöttébb kényes jószág, az idő mérhetetlen, ezért hord órát az ember, ezért a templomtorony, ezért perceg a homokszem a karcsú üvegtárgyban. Ezért ég a gyertya lángja. Évről évre, már ha az év megnevezhető.

Az évek mindig egyre többek, lassan és visszatartóztathatatlanul menetelnek előre. A szeme, úgy mondják, az embernek a szeme az, ami nem változik. A hajszálak közé viszont egyre több sötét vegyül, ahogy megmondták előre az okosok, szőkének, kismadár, nem lehet megmaradni. A csöppnyi lángolás megolvasztja maga körül a viaszhengert, a hó folyékony és mozgékony anyagot varázsol a kemény táblából. Részben. Csöppnyi bemélyedések csupán, amelyek a szülinapok emlékét megőrzik. A haj nő, szála egyre vastagabb és barnább, lassan a szoba magasan kezdődő tükrében is meg lehet látni a fej búbját, majd egyre többet, igen, az arcot, pontosabban az arc tükörképét. A gyertya pedig ég, a rokonok pedig meg vannak ismerve, az ajándékokat ki lehet bontani, majd átadni a feledés enyészetének. Anya körmén pattogzik a lakk, de mindig újrafesti. A torta nem ízlik, de meg lehet szokni, és meg lehet tanulni a mosolyt. Meg lehet tanulni az ünnepet. Vagy úgy lehet tenni. Meg lehet tanulni az úgy tevést. És lehet figyelni a mozdulatot, a tüzeckét, a gyertyagyújtást, a bátran lobogó lángot, hogy miként olvasztja maga körül meg a viaszt, picit, óvatosan, meg lehet figyelni, hova tűnik, hova tűnhet vajon az olvadó faggyú, pici darabokban a gyertya díszszínű testén lecsorogva miféle nyomokat hagy, lehet nézni a tovafújt láng füstnyomát, a tekergőt, és meg lehet várni, míg a csorgó viasznyomok megdermednek az újra ismerős, ám lángmúltú hidegben, mert a viasz megőrzi magát, a viasz megmarad, csak átalakul, s az apró, újrafagyott pálcikákat a gyertyatestről le lehet pattintani, mintha soha nem is lettek volna neki részei... Ó, hova tűnik a gyertya, mivé a viasz. Kismadár, dobd ki a szemébe.

Gyertyát nem látni, csak ünnepnapon, akkor is csak pár pillanatig. Az ünnep jelzi az idő múlását, s az ünnepet jelzi a gyertyafény. Elcsomagolt papírmagányban telnek a gyertya napjai csupán, minden évben egy kicsit kisebbben, kicsit, nagyon kicsit több hiánnyal. Mindig ugyanaz a vörösbarna viasztest, ami mindig ugyanúgy kevesebb. A tükrében pedig észrevehetetlen lassúsággal változik a kép. Az idő léte folyamatos. Csak az ember siet, csak az ember késik mindig, az ember nem méri magát az időhöz, az idő nem colstok, az idő csak foghatatlan forma.

Az idő gyerekgyilkos, mert eltűnnek a gyerekek furcsa felnőttekké válva. Furcsa felnőttzerű test válik a gyermekéből, a bőr keményszik, a csontok hosszúra nyúlnak, s az idő múlásának jeleként havonta ünnepi vörös folt éktelenkedik a hősín lepedőn. Tizennyolc apró bemélyedés a viasztesten, és el lehet otthonról költözni. Aztán vigyázz magadra, kismadár, és egyél minden nap rendszeren. Egy lány halványzöld szemmel, világosbarna hajjal, hátán zsák, kezében táska, körmen megcsillan a lakk, ahogy a vonat ablakából integet.

Ha pedig víz az idő, és mért ne lenne az, elsodor egy idegen helyre, ahol újra meg kell ismerni a mindig idegen tömeget, ahol az embernek mindig meg kell ismertetnie magát ezzel az arctalan haddal. A kollégiumban pedig laknak kettőszázhatvanhárman, s lassacskán hatvannégyen, pár szint, még több szoba, ezt mind a brosúra írja, meg azt is, hogy koedukált. Vigyázz magadra, kismadár, aztán írd gyakran anyádnak.

A hazalátogatások olyan rendszeresen történnek, amilyen szabályosan a mutatók járnak az órán. Eszek, jól vagyok, vannak barátaim, nem, anya, nem tanulok túl sokat. A víz meleg, a fűtés rendben. A szobában viszont nincs tükör.

A szobában tényleg nincs tükör, reggelente ki lehet rohanni a fürdőbe vagy a folyosóra, ott van egy elég nagy. A világítás pedig halvány, az esték, melyeknek mesterséges nappaloknak kéne lenniük, így mindig az alkonyt idézik. A függönynek szép a mintája, viszont el van szakadva. Van két szobatárs, két idegen, nem értik, milyen, ha az ember magányra vágynak. Az idő megtagadja önmagát, a reggeli rohanásban, a tükörhöz szaladva viszont lehet látni majdnem meztelen férfitesteket, amiket csak a derékra csavart túlmosott törölközők takarnak, lehet látni csipás férfiszemeket, amik nem röstellnek néha kacsintani vagy visszamosolyogni.

Az otthoni tükör változatlan keretében azonban mindig feltűnőbbek az arc változásai. Igen, jól vagyok, anya, és eszek. Ne aggódj, hogy nem leszek itthon a születésnapomon, nem számít. Te tudod. Jó, ha gondolod, elviszem magammal.

Zsírpapírba csomagolva az ünnepszín gyertyatest, a csomag a hátizsák mélyén lapul, hogy ne maradjon figyelmetlenül az idő figyelhetetlen, csak megélhető múlása. Mert néha nem történik semmi, néha pedig annyira megtörténik valami, hogy gyorsabb, mint a figyelem. Az élet nem történet, nincs az a tükör, melyben megmutatkozhatna. Az életet csak élni lehet, vagy inkább élni, mintsem beszélni róla.

A kicsomagolt gyertya az ágy melletti polcra állított, belőle alig hiányzik valami, kicsit szentség, kicsit hasonlat, viszont mégsem más, mint egy darab sötét viasz. A fénye viszont legyen: rituálé, emlékezet a múlhatatlan időre. A függöny legyen elhúzva, mert úgy jobban látszik a fény. A láng sercegen és csapjon magasra, álljon merően a sötétben, mereven, mint egy kitartott énekhang, és csak akkor lengjen ki a huzat hatására, amikor kinyílik az ajtó, amikor belép a férfi a szomszéd szintről és hoz egy tábla csokoládét, ajándékképpen. És míg a sötétben

szép férfinek nézett suhanc megsimítja kezével a barna haját, a halványzöld szempárra úgy borul a szemhéjak árnya, olyan finom lassúsággal, ahogy a kulcs fordul el a zárban.

A két később érkező szobatárs egy ideig még megpróbálja kinyitni az ajtót, egyre nagyobb erővel, majd próbálnak dörömbölni, majd a folyosón ülve alszanak el éjszakára. Olyan mélyen alszanak, hogy nem veszik észre, mikor kinyílik mellettük az ajtó, mikor némán kioson rajta egy óvatos, idegen test. Csak amikor végigömlik a folyosón a hajnali fény, riadnak fel, és dühösen a szobába sietnek, ahol a lány az ágyon már a reggel induló robotra készen ül rendetlenül bevetett ágya szélén, igaz, karikás szemekkel és fésületlen, összekócolt hajjal. Az ordibálásra nem kapja fel fejét, csak akkor rezzen meg, amikor a szobatársak egyike egy dühös, szinte szakító mozdulattal elhúzza a függönyt, furcsa fénybe vonva a szobát. A lány megrezzen, de nem fordul az ablak felé, melynek háttal ül. Ágya mellett figyel a polcra, azon egy idegen, ismeretlen tárgyra, szétcsúszott, körkörös rétegzett kövületre, vörösbarna, mozdulhatatlan masszára, egy leletre, egy hajdani gyertya visszavonhatatlan, többet meggyújthatatlan viaszromjaira, és úgy érinti meg ezt a kihűlt izét, ahogy a haltestű, tovasikló időt volna képtelenség, miközben az ablakon beáramló fény, miféle vigasz a mire is, egykedvűen és érdektelenül süti melegével a hátat.